

คำสดุดีเกียรติคุณ

อาจารย์นุกุล รัตนดากุล

อาจารย์ตัวอย่างด้านการบริการวิชาการ

อาจารย์นุกุล รัตนดากุล สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาประวัติศาสตร์ สาขาปรัชญาจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อปีพุทธศักราช 2516 และปริญญาโท สาขาประวัติศาสตร์ สาขาสัตววิทยา จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีพุทธศักราช 2521 เริ่มรับราชการตำแหน่งอาจารย์สังกัดคณะศึกษาศาสตร์ เมื่อปีพุทธศักราช 2521 ปัจจุบันเป็นอาจารย์ ระดับ 7 คณะศึกษาศาสตร์ และเทคโนโลยี

อาจารย์นุกุล รัตนดากุล เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านนิเวศวิทยาและด้านความหลากหลายทางชีวภาพได้นำความรู้ทางวิชาการไปช่วยในการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดแก่ชุมชน โดยเน้นถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2526 จนถึงปัจจุบันในการทำงานบริการวิชาการแก่ชุมชน อาจารย์นุกุล รัตนดากุล ได้ให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและการพัฒนาคนในชุมชนให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีจิตสำนึกที่ดี เพื่อให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า

อาจารย์นุกุล รัตนดากุล มีผลงานเป็นที่ยอมรับของชุมชนและบุคคลทั่วไป จึงทำให้มีหลายบทบาทและสถานภาพ เช่นเป็นวิทยากรในการสัมมนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นใน

ระดับประเทศ ระดับภูมิภาค ต่างประเทศ เป็นนักค้นคว้าวิจัย ผู้บริหารโครงการวิจัย อาทิ โครงการสำรวจชนิดและปริมาณนกน้ำในอ่าวปัตตานี การสำรวจชนิดและปริมาณการจับสัตว์น้ำและสภาพการประมงขนาดเล็กรอบอ่าวปัตตานี ศึกษาการเปลี่ยนแปลงของประชากรตามฤดูกาลของสัตว์น้ำดินบริเวณพื้นที่ชายฝั่งอ่าวปัตตานี ศึกษาเพื่อประเมินผลกระทบจากโครงการพัฒนาลุ่มน้ำสายบุรีตอนล่าง และศึกษาข้อมูลเพื่อจัดทำมาตรการและแผนการจัดการเพื่ออนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่วิกฤตพื้นที่ชุ่มน้ำลุ่มน้ำสายบุรี เป็นต้น โครงการวิจัยพื้นที่ชุ่มน้ำ โครงการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการและฟื้นฟูป่าชายเลนในพื้นที่รอบอ่าวปัตตานี โครงการชุมชนรักษา เป็นที่ปรึกษาให้กับโครงการชุมชนกาลอ องค์กรชาวบ้านพิทักษ์ลุ่มน้ำสายบุรี โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพพื้นที่ลุ่มน้ำสายบุรี นอกจากนี้ยังมีบทบาทในฐานะเป็นนักเผยแพร่ ทำหน้าที่วิทยากรในการให้ความรู้กับนักเรียน นักศึกษา ชาวบ้าน ตลอดจนผู้ที่สนใจทั่วไปอยู่เสมอและที่สำคัญคือ อาจารย์นุกุล รัตนดากุล เป็นผู้ที่กล้านำเสนอปัญหาและความเป็นจริงต่อสังคม

สำหรับรูปแบบในการทำงานบริการวิชาการชุมชน อาจารย์นุกุล รัตนดากุล ได้ประยุกต์วิธีการให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพ ปัญหาและเงื่อนไขของชุมชน โดยการลงไปพื้นที่จริง เช่น การสำรวจ ปัญหาจากการขุดลอกป่าพรุในพื้นที่ อ.ทุ่งยางแดง จ.ปัตตานี และอ.รามัน จ.ยะลา ทำให้ชาวบ้านเห็นผลกระทบจากการขุดลอกพรุ การศึกษาดูงาน การพบปะเสวนาระหว่างชาวบ้านที่ผ่าน ประสบการณ์ปัญหาที่คล้ายคลึงกัน การพยายามให้เกิดการเรียนรู้ ร่วมกันระหว่างนักวิชาการ นักศึกษา และชาวบ้าน การให้นักศึกษา ได้ศึกษาปัญหาพิเศษให้ชุมชนการศึกษาวิจัยแบบมีส่วนร่วม เป็นต้น นอกจากนี้ยังใช้วิธีการระดมความคิดเห็นจากชุมชน โดยวางแผน การทำงานอย่างเป็นลำดับขั้นตอน ทำให้ชาวบ้านได้มีโอกาสเรียนรู้ และพัฒนาความสามารถขึ้นเป็นลำดับ ผลจากการทำงานบริการ วิชาการชุมชนทำให้เกิดกลุ่มองค์กรชาวบ้านที่มีความรู้ ความเข้าใจ และจิตสำนึกที่จะร่วมกันอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติทั่วไป ในพื้นที่อ่าวปัตตานีและลุ่มน้ำสาวยบุรีชาวบ้านเหล่านี้ช่วยพัฒนา เป็นองค์กรชุมชนที่เข้มแข็ง ซึ่งส่งผลให้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ในท้องถิ่นจะได้รับการปกป้องรักษาโดยชุมชนตลอดไป ในส่วน

ของข้อมูลที่ได้ประจักษ์จากการสัมผัสและทำงานวิจัยร่วมกับ ชุมชน อาจารย์นุกุล รัตนดากุล ได้พยายามที่จะนำเสนอใน ลักษณะการคาดหมายที่อาจจะเกิดขึ้นจากการพัฒนาที่ไม่เหมาะสม และยั่งยืน เช่น โครงการพัฒนาร่องน้ำและท่าเทียบเรือปัตตานี โครงการเชื่อมกันทรายที่ปลายแหลมตาชี จ.ปัตตานี โครงการ ขุดลอกพรุบึงน้ำใสและทุ่งขมิ้น จ.ยะลา โครงการระบายน้ำพรุ แฉมแฉ จ.ปัตตานี และโครงการพัฒนาลุ่มน้ำสาวยบุรีตอนล่าง จ.ยะลา เป็นต้น

โดยที่อาจารย์นุกุล รัตนดากุล เป็นนักวิชาการที่ อุทิศตนในการทำงานบริการวิชาการชุมชน มีความวิริยะอุตสาหะ มีคุณธรรมและจริยธรรม เป็นแบบอย่างของอาจารย์ที่ดีของ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ร่วมกับมูลนิธิมหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์จึงมีมติเห็นสมควรยกย่องให้เป็นอาจารย์ตัวอย่าง ด้านบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ประจำปี พุทธศักราช 2540 ให้ได้รับพระราชทานโล่เกียรตินิยมเพื่อเป็น เกียรติและสิริมงคลสืบไป